II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 7 november 1984

inzake een regionale steunmaatregel welke de Franse Regering voornemens is te nemen ten gunste van een onderneming in de sectoren horlogerie, optiek en elektronica, te Besançon (Doubs), Frankrijk

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(85/275/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Na overeenkomstig genoemd artikel de belanghebbenden te hebben aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken (1), en gezien deze opmerkingen,

Overwegende hetgeen volgt :

I

Bij een Frans Decreet nr. 82/379 van 6 mei 1982 inzake de Ruimtelijke Ordeningspremie („Prime d'Aménagement du Territoire") (2) is een regeling ingevoerd met het doel activiteiten in bepaalde geografische zones van het nationale grondgebied te bevorderen. Deze regeling staat de Franse Regering toe voor industriële, tertiaire of onderzoekprojecten een premie toe te kennen tot de grens van 25 % van de investering vóór belasting met een maximum van 50 000 Ffr. per gecreëerde arbeidsplaats of tot die van 17 % van de investering vóór belasting met een maximum van 35 000 Ffr. per gecreëerde arbeidsplaats, naar gelang van de betrokken geografische zone.

De Commissie heeft deze regeling eerst in het kader van artikel 93, lid 3, van het Verdrag onderzocht.

De Commissie heeft gemeend dat de toekenning van premies aan industriële projecten in bepaalde welomschreven geografische zones onder de in artikel 92, lid 3, sub c), van het Verdrag opgenomen afwijking van het beginsel van onverenigbaarheid van steunmaatregelen kan vallen, maar dat deze afwijking niet gold voor de toekenning van dergelijke premies in bepaalde andere geografische zones waar de sociaal-economische situatie bevredigend is.

De Commissie zag zich daarom met betrekking tot de toekenning van premies in deze laatstgenoemde geografische zones genoopt de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden ; zij heeft de Franse autoriteiten daarvan bij brief van 11 juni 1982 in kennis gesteld.

De Commissie heeft in deze brief inzake de inleiding van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag geweigerd om zonder voorbehoud voor buiten de in het decreet inzake de Ruimtelijke Ordeningspremie afgebakende geografische zones gelegen projecten toekenning van premies te aanvaarden. Zij is de toekenning van dergelijke premies afhankelijk blijven stellen van een procedure van voorafgaande aanmelding zodra het om gevallen van betekenis gaat.

De door de Commissie verlangde aanmeldingen hebben ten doel haar in staat te stellen de verenigbaarheid van de toekenning van dergelijke uitzonderlijke en afwijkende steun met het Verdrag en met name artikel 92, lid 3, ervan vast te stellen.

(1) PB nr. C 168 van 28. 6. 1983, blz. 2.
(2) Gepubliceerd in het officiële blad „Journal Officiel de la République française" van 7 mei 1982.

II

De Franse Regering heeft in overeenstemming met deze procedure de Commissie bij telexbericht van 11 februari 1983 in kennis gesteld van haar voornemen voor een project te Besançon in het departement Doubs een Ruimtelijke Ordeningspremie toe te kennen aan een onderneming in de horlogerie, optiek en elektronica ; Besançon is buiten de voor de Ruimtelijke Ordeningspremie in aanmerking komende geografische zones gelegen zoals die zones bij het Franse Decreet inzake de Ruimtelijke Ordeningspremie zijn afgebakend.

Het voornemen van de Franse Regering bestond eruit om aan het project, waarvan de totale investering 363 miljoen Ffr. zou bedragen, een premie van 34 475 000 Ffr. toe te kennen ; de verhouding van het bedrag van de premie tot dat van de investering was bruto 9,5 %.

Het project omvatte de omschakeling van 985 van de 1960 werknemers in dienst van de onderneming te Besançon naar nieuwe activiteiten. Dit personeel was tewerkgesteld in de horlogerie ; de omschakeling van de horlogerie-werkzaamheden zou tot de schepping van werkgelegenheid leiden bij de optiek en de elektronica.

De Commissie heeft het project tot toekenning van deze steun in het kader van artikel 93, lid 3, van het Verdrag onderzocht, waarbij zij met name de Franse autoriteiten naar de sociaal-economische gronden voor de toekenning van een uitzonderlijke en afwijkende Ruimtelijke Ordeningspremie te Besançon heeft gevraagd.

De Commissie heeft tevens de Franse autoriteiten uitgenodigd haar mede te delen of er voor dit project nog andere staatssteunmaatregelen, met name voor scholing en onderzoek, werden overwogen en de Franse Regering heeft dienaangaande geantwoord.

De Commissie heeft in het kader van dit onderzoek, op grond van de sociaal-economische rechtvaardigingsgronden welke de Franse Regering heeft aangevoerd, niet kunnen aanvaarden dat de voorgenomen Ruimtelijke Ordeningspremie te Besançon voor toepassing van de afwijking van de onverenigbaarheid van steunmaatregelen met de gemeenschappelijke markt als bedoeld in artikel 92, lid 3, sub c), van het Verdrag in aanmerking kon komen ; zij heeft derhalve met betrekking tot dit project de procedure van artikel 93, lid 2, ingeleid en de Franse Regering daarvan bij brief van 15 april 1983 in kennis gesteld.

In de opmerkingen van de Franse Regering in haar brief van 27 juni 1983 en nadien in andere mededelingen, waarvan de laatste van 17 september 1984 dateert, zijn geen elementen te vinden die in de beoordeling van de Commissie, met name met betrekking tot de regionale sociaal-economische situatie in Besançon, verandering vermogen te brengen.

Een van de geraadpleegde andere Lid-Staten heeft zich in het kader van de inleiding van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag achter het oordeel van de Commissie gesteld.

III

De premie welke de Franse Regering aan de betrokken onderneming wil toekennen en waarvan het bedrag afhangt van het aantal omgeschakelde arbeidsplaatsen in de optiek en de elektronica, vertegenwoordigt in de nominale waarde 9,5 % van de totale voorgenomen investering en bevoordeelt deze onderneming en haar produkten. Deze financiële steun zou de concurrentiepositie van onderneming „X" verbeteren, doordat daaraan niet geringe middelen ter beschikking zouden worden gesteld.

Een dergelijke steunmaatregel in de betrokken sectoren en markten vervalst de mededinging of dreigt deze te vervalsen en beïnvloedt het handelsverkeer tussen Lid-Staten ongunstig in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag. De gevolgen van deze steunmaatregel moeten echter naar gelang van de concurrentieomstandigheden die aan de beide betrokken typen werkzaamheden eigen zijn, worden gedifferentieerd.

Een van deze werkzaamheden betreft de sector elektronica, met inbegrip van de montage van samenstellende onderdelen en de toelevering aan andere ondernemingen ; deze werkzaamheid heeft betrekking op de fabricage van produkten en onderdelen in de elektronica, een gebied waar in het algemeen een levendige concurrentie heerst en waar tussen de Lid-Staten een omvangrijk handelsverkeer bestaat ; de andere nieuwe werkzaamheid heeft betrekking op de optische sector, welke tot invoering van een nieuwe Amerikaanse technologie voor tridimensionale fotografie leidt met inbegrip van de fabricage van apparaten voor fotoopnamen, ontwikkelen en afdrukken van foto's. Deze werkzaamheid zal momenteel op het Europese vasteland uniek zijn. Het handelsverkeer tussen de Lid-Staten kan niettemin ongunstig worden beïnvloed voor zover de produkten en diensten die bij deze nieuwe technologie te pas komen in zekere mate in de plaats kunnen komen van die van andere ondernemingen in de Gemeenschap die meer conventionele fotografische technieken toepassen, maar dit gevolg kan worden beperkt in de mate waarin deze nieuwe technologie een nieuwe markt op het gebied van de fotografie zal creëren en niet, via substitutie, een deel van de reeds bestaande markt zal innemen.

Er zou in de twee sectoren een vervalsing van de mededinging kunnen plaatsvinden en het handelsverkeer tussen de Lid-Staten zou ongunstig kunnen worden beïnvloed omdat een steunmaatregel op kunstmatige wijze een onderneming tot investeringen in een bepaalde Lid-Staat kan brengen en niet in een andere. Men heeft niet kunnen vaststellen of de voorgenomen steunmaatregel in dit geval die uitwerking zou hebben.

Artikel 92, lid 1, van het Verdrag houdt de principiële onverenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt in van steunmaatregelen die aan de in die bepaling gestelde criteria beantwoorden. De afwijkingen van deze onverenigbaarheid die in lid 3, sub a) en c), van genoemd artikel zijn vermeld, zijn de enige die in dit geval voor toepassing in aanmerking komen en de doelstellingen aangeven die in het belang van de Gemeenschap en niet in dat van de begunstigden van de steun alleen worden nagestreefd. Deze afwijkingen moeten bij het onderzoek van ieder steunprogramma met regionale of sectoriële strekking of van ieder individueel geval van toepassing van algemene steunregelingen strikt worden geïnterpreteerd. Zij kunnen met name alleen worden toegepast in gevallen waarin de Commissie kan vaststellen dat het mechanisme van vraag en aanbod alleen, zonder de steun, de begunstigde niet tot een gedrag kan brengen dat tot de verwezenlijking van een van de in deze afwijkingen bedoelde doelstellingen kan bijdragen.

De toepassing van de genoemde afwijkingen op steunmaatregelen die zulk een tegenprestatie niet bieden, zou erop neerkomen dat men het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig liet beïnvloeden en de mededinging liet vervalsen zonder dat het communautaire belang dit op enigerlei wijze rechtvaardigt, terwijl aan bepaalde Lid-Staten onverdiende voordelen worden toegekend.

De Commissie moet zich, wanneer zij de bovenomschreven beginselen op het onderzoek van steunregelingen met regionale strekking toepast, ervan vergewissen dat er in de betrokken regio's ten opzichte van de Gemeenschap in haar geheel moeilijkheden bestaan die voldoende ernstig zijn om de toekenning van de steun en de intensiteit ervan te rechtvaardigen, in die zin dat de steun nodig is ter verwezenlijking van de in artikel 92, lid 3, sub a) of c), van het Verdrag genoemde doelstellingen. Wanneer dit niet kan worden aangetoond, is het duidelijk dat de steun niet tot de verwezenlijking van de in de afwijkingen nagestreefde doelstellingen bijdraagt, maar voornamelijk tot begunstiging van de betrokken ondernemingen strekt.

Naar aanleiding van een bekendmaking van de Commissie inzake de algemene steunregelingen met regionale strekking hebben de Vertegenwoordigers van de Regeringen der Lid-Staten, in het kader van de Raad bijeen, in hun eerste resolutie van 20 oktober 1971 ([1]) erkend dat de steun met regionale strekking, wanneer deze op juiste en oordeelkundige wijze wordt toegepast, voor de regionale ontwikkeling een onmisbaar instrument vormt en de Lid-Staten in staat stelt een streekbeleid te voeren dat op een meer evenwichtige groei van de verschillende gebieden van eenzelfde land van de Gemeenschap is gericht. De Commissie moet derhalve op grond van de geldende coördinatiebeginselen voor steunmaatregelen met regionale strekking die beogen de risico's van onderling opbieden te beperken, bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de regionale steun met het bepaalde in artikel 92, lid 3, sub a) en c), van het Verdrag zowel rekening houden met de sociaal-economische situatie in de betrokken regio's op communautair vlak als met de ernstige ongelijkheden die eventueel tussen de regio's van eenzelfde land kunnen bestaan.

Uit een grondige sociaal-economische analyse van de regio Besançon blijkt dat de afwijking in artikel 92, lid 3, sub a), van het Verdrag niet voor toepassing in aanmerking komt, omdat deze regio geen abnormaal lage levensstandaard, noch een ernstig gebrek aan werkgelegenheid kent. Dit heeft de Franse Regering noch in haar oorspronkelijk voornemen, noch in haar opmerkingen in het kader van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in twijfel getrokken. In dit geval kan dus alleen de afwijking in artikel 92, lid 3, sub c), van het Verdrag die steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken verenigbaar met de gemeenschappelijke markt verklaart, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad, in overweging worden genomen.

De Commissie heeft om vast te stellen of de door de Franse Regering ten gunste van de betrokken onderneming overwogen steunmaatregel met de gemeenschappelijke markt verenigbaar is de boven aangegeven beginselen toegepast. Zij heeft de betrokken regio in een communautaire samenhang beschouwd, door het bruto binnenlands produkt en de werkgelegenheidssituatie in de betrokken regio te vergelijken met de overeenkomstige communautaire gemiddelden, en gezocht naar de ongelijkheden die er tussen deze regio en de andere regio's op nationaal vlak zouden kunnen bestaan en de toekenning van een steunmaatregel met regionale strekking zouden kunnen rechtvaardigen. De Commissie heeft met het oog daarop een aantal indicatoren toegepast die voor de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid kenmerkend zijn, te weten vooral de belastbare inkomens, de werkloosheid, de ontwikkeling van de werkgelegenheid, de structuur van de economische activiteiten, de migratieoverschotten en de demografische factoren.

Door deze aanpak kon, via de analyse van de structuur van de activiteiten en de andere causale indicatoren, de aard van de economische problemen van de betrokken regio worden vastgesteld, alsmede het eventuele structurele karakter ervan, maar niet het bestaan van regionale moeilijkheden die de voorgenomen steun zouden kunnen rechtvaardigen.

([1]) PB nr. C 111 van 4. 11. 1971, blz. 1.

De opmerkingen van de belanghebbende derden bevatten evenmin gegevens op grond waarvan de beoordeling van de situatie in de regio Besançon volgens de bedoelde sociaal-economische analyse van de Commissie zou kunnen worden gewijzigd.

Een steunmaatregel kan, wanneer er geen regionale overwegingen gelden, niettemin gerechtvaardigd zijn in het licht van artikel 92, lid 3, sub c), van het Verdrag indien het steunvoornemen uit sectorieel oogpunt positieve kenmerken vertoont die een voldoende tegenwicht opleveren om de concurrentievervalsende gevolgen van de steunmaatregel, in het belang van de Gemeenschap, goed te maken. De in de sector elektronica geplande werkzaamheden, die geen specifiek innoverend karakter vertonen, lijken de ontwikkeling in deze sector niet te kunnen begunstigen. De voorgenomen steun aan de investeringen op dit gebied voldoet derhalve niet aan de ter toepassing van een afwijking van artikel 92, lid 3, sub c), gestelde voorwaarden.

De in de optische sector geplande werkzaamheden bieden daarentegen vooruitzichten voor ontwikkeling op sectorieel vlak. Deze bestaan met name in de nieuwheid en de originaliteit van deze techniek in de Gemeenschap en in het feit dat deze investering in de toekomst tot researchinitiatieven zou kunnen leiden ; een voorzichtige kwantificering van deze aspecten leidt tot de overweging dat het steunproject voor de afwijking van artikel 92, lid 3, sub c), van het Verdrag in aanmerking komt, omdat het niet 55 % van de in de optische sector geplande investering te boven gaat,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

De Franse Republiek mag zijn op 11 februari 1983 bij de Commissie aangemelde en vervolgens in andere mededelingen, de laatste daterend van 17 september 1984, aangevulde voornemen om voor alle door de onderneming „X" voor de omschakeling van werkzaamheden op het gebied van de horlogerie te Besançon verrichte investeringen een Ruimtelijke Ordeningspremie toe te kennen, niet ten uitvoer leggen.

Artikel 2

Voor werkzaamheden in de optiek mag een Ruimtelijke Ordeningspremie worden toegekend die 9,5 % bruto van 55 % van de investering aan vast kapitaal niet te boven mag gaan. Met betrekking tot investeringen en werkzaamheden op het gebied van de elektronica mag geen Ruimtelijke Ordeningspremie worden toegekend.

Artikel 3

De Franse Regering doet de Commissie binnen vier weken na kennisgeving van deze beschikking mededeling van de maatregelen welke zij heeft genomen om aan deze beschikking te voldoen.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot de Franse Republiek.

Gedaan te Brussel, 7 november 1984.

Voor de Commissie
Frans ANDRIESSEN
Lid van de Commissie